

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Capvt V. Quam dispositionem Confessor aduertere debet in pœnitente
antequam absolvat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

si ipse crederet esse mortale, quod huiusmodi non est, debet ea amoveri à Confessario: quia secus maximum poenitenti damnum enascetur. Excipe, nisi praevideas maiora peccata ipsum Poenitentem ex tali noticia commissurum. Lege Vinc. Tancred. p. 2. q. mor. tract. 3. qu. 28. & num. 2. Secunda regula. Si ignorantia inculpabilis quaecumque, sive facti, sive juris, & sive juris Divini, sive humani non est contra poenitentem (id est quando poenitens non putat esse mortale, quod tale est) & nihil poenitens interrogat de hoc Confessarium, distinguendum est: si enim Confessarius praevidet poenitentem ignorantia ablata, non difficulter relinquitur id, quod re ipsa peccatum est; tenetur ex Sanchez *disp. citata*, n. 6. veritatem aperire, propter bonum poenitentis, & ne poenitens peccet contra legem Dei, etiam materialiter. At, si praevidet non relinquitur, potius taceat, ne in majus damnum illud coniciat. Idem esse dicendum, quando quis est in occasione proxima, & non speratur emendatio, docet Pellizarius, *Tr. de Monial. cap. 10. sect. 3. n. 192.*

4. Hinc ex Delugo, & Sanchez *locis citatis*, non solum in matrimonio contracto, sed etiam in contrahendo si iudicat Confessor poenitentem adhuc remansurum in matrimonio, vel illud fore contracturum, etiam si illi impedimentum aperitur; ne illi aperiat, si non interrogetur. Immo, loquendo de contracto, si poenitens in praedictis circumstantiis solum sciat, seu sciverit esse peccatum contraxisse matrimonium, non autem sciat ejus invaliditatem, absolvat de peccato, non verò invaliditatem offendat.

5. Hinc, item si praevideat Confessor poenitentem non restitutum, si illi delegatur nullitas tituli, quem pro se adesse poenitens putat, non erit ex Sanchez *ibid. n. 17.* talis nullitas illi à Confessario non interrogato patefacienda: quavis sit in praedictum tertij, qui suo carebit; tertij, inquam, particularis: nam si esset in damnum publicum; cum tunc praeponderare debet bonum publicum bono privato poenitentis; videtur aperienda. Sed contra hoc ultimum, quaeso te, si praevides Poenitentem non restitutum, quavis item advertas, id esse in damnum publicum, cur tu sis obligandus ad admonendum, quandoquidem praevides, adhuc, tua accedente monitione, illum non fore restitutum, atque adeo non fore amovendum damnum publicum? Certe frustra erit talis monitio, imo nocens ipsi admonito, bono autem publico nequaquam favens.

6. Atque haec omnia ex Delugo *cit. n. 30.* etiam procedunt quando Confessarius speraret poenitentem suscepturum quidem monitionem, sed tamen advertit remedium esse difficillimum: ut si scandalum, vel infamia notabilis sequatur, qualia possent sequi, ex separatione v. g. matrimonij. Ita idem Delugo *numero 27.* citans Suarium, & Sanchez. In hoc enim, vel simili casu satis est tacere: quia majus est tale damnum, quam illa materialis violatio legis divinae, sine peccato violata.

7. Unde etiam inferitur *ibidem*, idem esse dicendum, quando poenitens sub peccato mortali tenetur ad aliquid adeo difficile: ut non credatur tunc aequo animo suscepturus, & alia vice melius suscepturus esse iudicetur: poterit enim tunc prudens Confessor relinquere illum in sua bona fide, quae à peccato excusat; & monitionem in tempus opportunius differre: ne scilicet terribis poenitens à Confessione se abstineat, majusque detrimentum patiatur. Hoc notetur permaxime pro Confessariis Mercatorum, & Principum.

8. Tertia regula. Si poenitens, sive quia prudenter dubitat, sive quia scrupulo angitur, interroget Confessor de re aliqua, an sit peccatum, vel an ad aliquid obligetur, nec ne; tunc Confessor veritatem aperire omnino debet. Ita Sanchez & alij *loc. cit.* Ratio est, quia si taceret, illud silentium esset erroris approbatio, id quod nunquam licet.

9. Petes: Quid faciet Confessor, quando nescit, vel dubitat an sua admonitio profutura sit poenitenti, an

damnum allatura? Respondeo: tunc compari utilias, quae sub dubio speratur, & damnum sub dubio timetur: atque illud sine scrupulo fiat, magis praeponderare in Domino iudicabitur.

C A P V T V.

Quam dispositionem Confessor adveniens in poenitente, & in se debet, antequam absolvat.

Quantum hic facit ad nostrum institutum, & dispositio consideranda est: Prima compendiosa actum fidei per necessarium in poenitente. Secundum loquem debuit de peccatis, Tertia, statum gratiae Confessario.

§. I. De actu fidei necessario antequam quis absolvatur.

1. Perspice angit Confessatio rusticorum, & illorum peccata excipientes. Pro praxi tamen tate adnotandum, est aliud esse quod necessarium requiritur, antequam conferatur, ad justificationem acquirendam absolutio: & hoc est, poenitentem credere se poenitisse de necessitate salutis: aliud esse quod requiritur alio capite: nempe ratione praecipit, quo quilibet Christianus obligatur scire, quae ad religionem, quam profetur, pertinent. De utroque agemus: quavis prae de priore agere, ad nos dumtaxat spectet.

2. Quoad primum igitur caput, solum videtur nobis est, quidnam credere sit de necessitate salutis, enim solum sit necessarium exposcere ante absolutionem à poenitente. De quo tamen sic dilucide habet Sanchez *lib. 2. in Dec. cap. 3. num. 2. in fine.* In rigore non tenetur Confessarius Poenitentem instituire, praecuram, tunc addiscat quae credenda sunt: sed satisfactio poenitendo illi, & explicando duo mysteria Trinitatis, & Incarnationis, ut ea explicite credat: & inducendo ad neglegendam loquem & emenda propositum (si qua in hoc fuit) *ibid. n. 20.*

3. Tria hic insuper adverto. Primum, in bene notis, vel confiteri solitis, supponi posse semper hanc praerogativa credidisse, semel inquam: nam ex necessitate non semel sufficit. Vide Sanchez *ibid. in fine, num. 20. num. 24.* lege item Arag. apud eundem Sanchez *cap. 1.* Secundò rectè paulò ante dictum esse (in negligentia fuit) nam communiter puto vix, praeter mortaliter gravem, adfuisse. Nam vel sunt poenitentes ex urbanis, & cultis? & supponuntur scire vel ex nobis, seu pueris; & supponuntur inculpabiliter non revertere ad tale onus. Ita Azor, & Valquez apud Sanchez *ibid. n. 20.*

4. Tertio, ab aliquibus hanc necessitatem saltem multò benignius explicari. Sic Torrianus de *Fid. disp. dub. 4.* citans Valquez. Sà mox citandus, Coninch *de disp. 14. dub. 9. num. 163.* Vide etiam Diamant *tract. 5. ref. 46. & 48.* Instat omnino sit Emmanuel *S. Fides*, qui sic habet: Necessè esse explicite credere duo mysteria quae publice in Ecclesia celebrantur; & multi cum D. Thoma: alij excusari multos ignorantia, & ferim cum deest, qui doceat, &c.

5. Quoad alterum caput, communior sententia est quemlibet Christianum teneri scire, & credere, quoad substantiam, omnes articulos Symboli Apostolici (excipe Communionem Sanctorum, quae intellectui difficilis est, etiam pro doctis) Addit etiam eodem modo Sacramentum Baptismi, Poenitentiae & Eucharistiae. Itemque Decalogum. Ratio est, quia quilibet tenetur scire, quae pertinent ad suum statum & officium. Torrian. *disp. 22. dub. 1. & Valentiam quæst. 2. p. 4. de ne 2. & Sanchez, loco supra citato.*

6. Dixi, quoad substantiam, ut significarem necesse non esse, ex Sanchez. n. 16. memoriter ea callere: si quidem satis est ea, quo ad res ipsas scire: praeterim rursus, & rudibus, qui sine dubio, propter impotentiam, excusandi sunt. Sic ibidem n. 20.

§. II. De dispositione penitentis quoad dolorem antequam absolvatur.

De dispositione doloris, & propositi ante absolutionem in Penitente requisita, multa diximus in fere libro primo: quare satis pauca supersunt addenda.

8. Primum, praesumitur dolor, & propositum, quando in Confessione ipsa signa doloris apparent. Ita Delugo de pen. disp. 2. sect. 2. §. 3. Immo ipsa accusatio peccatorum serio facta, praeterim in bene moratis, est sufficiens signum doloris: multo magis, si penitens dicat se dolere. Sic Filliuc. de Sacram. Penit. in instructione lxxi. c. 2. art. 3.

9. Secundo, rudiores excitandi sunt ad dolorem: quia non satis advertere ad ejus necessitatem solent.

10. De Confessionibus praeteritis factis a Penitente, nisi clare contrarium constet; supponendum regulariter fuisse dolorem, Confessariumque recte suum munus obivisse. Ita Delugo citatus ibid.

§. III. Quam dispositio requiratur in Confessore, dum absolutionem impendit.

Hicubi de dispositione penitentis, antequam absolvens est, disputavimus, commodum locum habet & dispositio requisita in Confessario, antequam absolutionem conferat. Eum autem debere esse in statu gratiae, quando administrat Sacramentum Penitentiae testata est. Soar. Layman. Henric. Delugo alique mox c. & apud Dianam p. 6. tract. 6. ref. 53. quia reverentia tanto ministerio debita requiritur, ut illud (sicut & cetera Sacramenta, saltem a Ministro qui sit ad ea conferenda ex officio institutus) ministrari in peccato mortali sine mortali non possit. Quare peccati sibi conficius Confessarius ante, vel se conterat, vel attritus confiteatur, quam ad hoc Sacramentum ministrandum accedat. Dixi sub distinctione (vel) quia solum ante susceptionem Eucharistiae adeit praecipuum positivum praemittendi Confessionem, nam ad cetera Sacramenta suscipienda, vel ministranda sufficit, quocumque modo, atque adeo per solum contritionem, in amicitiam pristinam restitui redire. 11. Potest tamen contingere ut in peccato mortali, sine novo peccato administratur hoc Sacramentum a Confessario inadvertenter, & aliquando etiam cum advertentia. Prius contingit ex Laym. de Sac. tr. 1. c. 3. n. 11. cum quis bona fide putans, se contritionis actum eliciisse; sed verè coram Deo non elicit. Posterius, quando gravis aliqua necessitas boni spiritualis proximi id requirit: nam si Confessarius luce gratiae destitutus vocetur ad audiendam Confessionem mox morituri (idem, si vocetur ad baptizandum) nec possit, Praeposit. 3. q. 64. n. 6. d. 1. n. 34. Delugo de Sac. disp. 8. sect. 9. num. 151. ob illis temporum angustiis pressus sine magna difficultate, se recolligere, ad eliciendum actum contritionis, quo gratiae nitorem recuperet, poterit illi ministrare sine peccato Sacramentum. Ratio est, quia defectus contritionis in eo casu non imputatur malitiae Confessarii, sed tribuitur necessitati proximi, & sic, ea necessitate contentus, à peccatis quae opprimunt Confessarium, nulla injuria irrogabitur Sacramento, praeterim Sacramento ei, quod ad delenda ejusdem generis peccata à Christo Domino institutum est.

12. At enim verò quandonam urget ejusmodi obligatio status gratiae in Confessario, dum audit ne penitens

Part. II.

peccata, dum penitentiam ei tanquam iudex taxat, an solum eo temporis momento, quo absolutio conferenda est?

Respondeo. Licet nonnulli apud Dian. p. 7. t. de circumstant. aggr. ref. 47. Bonac. de pen. d. 5. quæst. 5. sec. 2. p. 2. §. 2. disp. 1. n. 8. censuerint, & dum audit, & dum penam taxat & dum penam absolvit, probabilissimum tamen est, solum dum absolvit, ex Henric. l. 3. c. 8. n. in Glossa lxxv. Delugo de Sacram. disp. 8. sect. 9. num. 58. Ratio est, quia audiens Confessionem, & penitentiam imponens, licet incipiat conficere Sacramentum, non tamen illud simpliciter, & absolute conficere censetur, donec formam absolutionis adhibeat, ut patet si audita Confessione, & in junctis penitentia, à beneficio impendendae absolutionis absteineat. Ergo donec absolvat, non potest dici, quod simpliciter, & absolute irreverenter tractet Sacramentum, quia donec absolvat, Sacramentum non conficit.

Dices. Hinc sequeretur eum, qui incipit ministrare per Absolutionem, Sacramentum Baptismi, vel per Vnctiones Sacramentum Extremæ Vnctionis non peccaturum si antequam proferat formam se conterat. Respondeo: Fac, ultro hunc peccaturum, id enim querendi non est otium non est, assero, adesse in casu nostro disparitatem. Nam cum materia & forma Baptismi, & extremæ Vnctionis instituta sint simul exhibenda; iudicatur moraliter quis male tractare Sacramentum, dum ponit materiam cui ex sui institutione tam proxime adhibenda est forma, cum per positionem materiam tam vicinam ipsi formae, censetur confici absolute Sacramentum. At in Sacramento Penitentiae, quod est institutum per modum Iudicii, in quo frequentissime, etiam per dies plures distat positio materiae, & impositio penitentiae, à forma, quae est sententia absolutio, nis moraliter non censetur per positionem illarum (quae ex sui institutione remotè ab absolutione se habere possunt) confici Sacramentum Penitentiae, atque adeo nec ab illo Confessario peccatores irreverenter tractari. Haec disparitas solvit difficultatem, quam urget Delugo loc. cit. contra rationem numero praecedente allatam, quam sine hac nostra explanatione satis jejune dictam à Doctoribus apud Dian. loc. cit. fuisse, non possum non animadvertere.

14. Petes, quid si idem Sacerdos audiens Confessionem & taxans penitentiam, cum proposito se conterendi antequam absolvat (hoc enim proposito, firmare se debet, si advertat ad indignum animae suae statum) non valens deinde vincere difficultates: quae sese menti offerunt, contritionem tam brevi tempore quo sapissimè penitens absolutionem expectat, concipere nequeat, condemnandus necesse, de culpa mortali, si sic affectus absolvat? Respondeo sub distinctione. Nam vel hic Sacerdos bona fide, & expertus fortasse alias facilitatem se conterendi, differt adum contritionis ad illas temporis angustias, vel mala fide, temerè & imprudenter: si hoc posterius certè peccat mortaliter, saltem quando periculo absolviendi in mortali sese exposuit, quia tunc ipsi pravitati suae tribuitur contritionis defectus. Si illud prius, est iterum distinguendum. Si enim sine ullo timore molestiae penitentis, aliquid forte simulans Confessarius, potest differre absolutionem, si facere obligabitur, secus sine hesitatione absolvere potest. Ratio prioris partis distinctionis est, quia postea nulla penitentis repugnantia, sic requirit reverentia Sacramenti. Ratio posterioris est, tum quia penitens habet ius ad Absolutionem, quare si Confessarius eum absolvere nesciat gravem injuriam irrogabit, cogendo illum ad dilationem sufferendam: tum quia odiosa absque dubitatione reddetur Confessio, si penitens adverteret sese nulla sua causa sine absolutione dimitti, absolviatur ergo, &c. Sicut enim necessitas aegroti graviter periclitantis excusavit similem Confessarium modo n. 12. ita ab hac necessitate iuris penitentis, & a necessitate, qua omnes urgemur procurandi, ne molesta evadat Confessio, quod est publicum

D 2

publicum Religionis bonum, excusari eundem probabile est.

15. Immo simile quid in priore casu, quando Sacerdos mala fide contritionem ad tempus immediate ante absolutionem remisit, dicendum in aliquo casu esse paritatem rationis ostendit: Nam, etiam si forte, immediate ante conferendam absolutionem à temeritate respiscat ejusmodi Sacerdos, velitque, non tamen possit, in illa brevi morula, se contere, non peccabit, dum absolvit existens in mortali, excusante, nimirum prædicta necessitate iuris poenitentis, prædictoque onere Confessarii non reddendi odiosam Confessionem, licet sine dubio peccaverit, quando fide prava, ad absolvendum in peccato, sese perperam exposuit. Nisi sic doceamus, peccaret tunc Sacerdos, tum absolvendo, quia absolveret in mortali, tum non absolvendo, quia negaret ius poenitentis, id quod esset pari perplexitatem, quam omnes Doctores nunquam concedendam esse, fatentur.

CAPUT VI.

De Iuramenti aliisque obligationibus
poscendis ab eo, qui absolvitur in
casu necessitatis.

1. Iuramentum, quantum facit ad præsentem difficultatem, triplicis est generis: Aliud est de stando mandatis Ecclesiæ, id est quod iterum talia Poenitens non sit commissurus: Aliud est, de satisfacienda parte: Aliud de comparando, id est quod poenitens, propter necessitatem, ab excommunicatione reservata absolutus, recurrere, seu comparere debeat coram superiore sub poena reincidentia, hoc est, quod in eandem excommunicationem à qua fuerat absolutus reincideret.

2. Iam vero, vel possumus sermonem facere de casibus reservatis, vel de reservatis excommunicationibus.

Quoad primum, in articulo necessitatis, id est mortis: & valde probabiliter in gravi periculo ejusdem: Lege Sanchez lib. 2. in Dec. cap. 13. num. 1. immo, & probabiliter, ex Casto tom. 1. tract. 4. disp. 4. p. 3. §. 5. num. 3. in quolibet impedimento perpetuo, propter quod quis ad Superiorem ex se confugere non valet, quilibet Sacerdos potest ex Trid. sess. 14. c. 7. de quibuscumque reservatis absolvere, cum præter id tempus non possit. At verò nullum tunc est exposcendum Iuramentum: quia pro casibus, quibus non est annexa excommunicatio, nullum adest ius; quod obliget ad tale iuramentum. Excepi Incendiarium, c. Pessimam 13. quest. 8. huic enim, quamvis non sit excommunicationi subiectus; erigatur iuramentum injungendum, iuramentum inquam de stando mandatis Ecclesiæ: nisi quis dicat, legem id exposcentem ex consuetudine jam non obligare.

Periculum & articulum sic explicat Dicastillus de p. c. d. 10. num. 409. Pro eodem reputatur Periculum & Articulus, quando mortis periculum est propinquum & verum in fieri, non verò quando ferè certum est, mortem diutius esse differendam, quo tempore potest occurrere opportunitas habentis facultatem legitimè absolviendi. Et paulo post n. 411. tunc approbat, posse absolvi damnatos in Trinemibus, ut in articulo mortis, quando debent periculosum mare transire; aut non est sacerdos, aut haberi à tali damnato de facili non potest. Concludit denique in hunc modum. Plura sunt alia pericula, quæ arbitrio prudentis potius, quam certa regula designari poterunt. Ut cum quis in morbum periculosum incidet qui majore ex parte mortem solet afferre, aut iterum incipit expolitum prædonibus occidere solentibus, vel aggreditur curationem alicuius morbi quæ periculosa esse solet. Hæc ille. Vnde non iudico in articulo seu periculo hoc eum esse, qui tertiana simplici laborat, quia

hæc non solet majore ex parte mortem afferre. Alioquin Sanc. d. 12. n. 5. & Diana, p. 3. n. 4. ref. 17. p. 5. n. 4. mortuum periculosum iudicant dolorem laiciæ Medici melius deprecandum relinquere.

3. Quoad Secundum. In eodem extremo, seu periculo, vel impedimento perpetuo, quilibet Sacerdos ex Trid. sess. 14. cap. 7. potest quidem à quolibet excommunicatione, sive jure, sive ab homine lata, etiam propter hæresim contracta, & quocumque modo interdictam, quam legitimus Minister absolvere: sed in periculo Clericorum cap. ex tenore, de sententia excom. in omnibus casibus Bullæ Cœnæ clausula 20. impo- poenitenti debet iuramentum de stando mandatis Ecclesiæ. Quod Pellizzarius max. citat. & Diana p. 3. n. 4. ref. 23. iudicant, non esse ex necessitate sub- quando absolutio datur in foro occulto confitentem in iisdem casibus Bullæ Cœnæ Cautione præfixa taxat, aliud iuramentum debet injungere, nempe de faciendi parte, si quæ læsa fuit, nec dum remissa debeat. Dixi (dumtaxat) quia in aliis requiritur satisfactio partis, sed non sub præficto iuramento: pendus est Pellizzarius, tom. 1. tract. 7. c. 1. num. 3. et p. 2. tract. 16. ref. 42. qui docet, quando Absolutio in foro conscientie; & poenitens non potest iuramentum non esse imponendum tale Iuramentum de stando do, sed sufficit solum propositum, ut in certis obligationibus. Lege Sanchez lib. 1. in Dec. cap. 13. Denique ab eo qui, à quacumque excommunicatione servata, propter talem necessitatem, absolvitur, onus erit exposcendum: nempe ut transacto tempore recurrat ad Superiorem, vel ejus delegatum, potest esse solus Confessarius electus virtute Bullæ Cœnæ, vel Jubilei. Quod si deinde non recurrat, eandem excommunicationem relabatur, c. ex quibus sententia excomm. in. 6.

Dixi autem (onus, non iuramentum) siquidem iuramentum hoc de comparando, probabiliter est in periculo solum Clericorum (cum in aliis nullo potest veatur imponendum esse, Bordonus tract. 3. c. 1. n. 1. putat obligationem adesse solum, quando quis ab excommunicatione deducta ad forum comparatur. Ita Avila 2. p. cap. 7. disp. 3. dub. 4. Etlo opposit sententia Castrop. cum aliis tom. 1. tract. 4. disp. 4. p. 3. num. 17.

Nota duo. Primum, ab Impubere ejusmodi iuramentum non esse exposcendum: quia non præsumuntur potest rationis usu, ut iuramentum pro dignitate præsumat. Sic Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 13. num. 26. Bonac. censur. quest. 3. p. 3. num. 11. Secundò, Quando potest iuramentum vel onus impleri non posse, ut quia poenitens statim est certo mortuus, vel iuramentum fore perpetuum; illa non esse imponenda, quæ frustra imponerentur. Sic Castrop. tom. 1. tract. 4. disp. 4. p. 3. §. 5. n. 18.

CAPUT VII.

De Iurisdictione Sacerdotis, ad absolvendum necessaria.

AD facilem poenitentiae administrationem rebus adam multum prodest, certum esse de sua iurisdictione Confessarium: quapropter hæc breviter adnoto.

§. I. De Sacerdote non approbato.

1. Sacerdos simplex non approbatus solum potest absolvere à venialibus, & à mortalibus aliis absolutis & denique in casu necessitatis ab omnibus casibus, & excommunicationibus, sine ulla restrictione.